

NAGY LÁSZLÓ

Furcsa vitézi versezet

Hová az Isten se lát: Csökölben irtad s Hedrehelyen. Írtad éjente is lázban s hideglelésben, hold és tüdő míg tombolt s hófúvatok bálna-recésen átfeküdték a tartományt. Nem messze tőled, a barna makkosok árnyán, rokonaid ültek a tűznél, tükröst faragva remekké, míg a félvad kondák szuszogtak betakaródzva, csak az agyarak bújtak elő, akár a vaskos csírák. Burkolózva köpenyedbe, éjjel ha ki kellett lépned, urénád aranyával szíveket irtál a hóba, vitézien. Mert feledni nem bírtál, noha tudtad: farsangi szalagos fánkot már nem sütsz neked Lilla soha. Bagoly is ijesztgetett ablakodnál, de te csak irtál vitézien. Míg sötétkék szemed ernyőit parázsra nyitottad, elgondoltad: kár volna még mondani adieu-t, mert egyetlen az élet, nem mint a farsang, ami évente visszarobog pántlikásan. A Lillátlan élet, a Lillátlan halál ellen kellett a versezet pajzsnak.

Tél, tél, a télben cifra szánkák, havat rúgó paripák, szép szerszámok, rézpergők s kakasharangok. Ahol a nemzet vonul idegen paróka alatt, sok színnel kivirágzik a hó, de nem neked. Nem ülhetsz fel a forró dámák közé, még a neveltető szerep se lehet a tiéd. Hol a te drága prémes bundád, bársonysüveged, aranyos kardod? Alorcás szegény, te, kinek versléptei érnek annyit, mint a helikoni birtok, mint a májusi eső, mint Bécs városa, hol Mozart zenél. Csak az örök szárnyasló irgalmas most is, fölvesz gyöngygerincére, s te vagy a hatalmas. Szelíden fellengéző. Szelíden a rab szellemet föloldod, fölmongolfirozod. Vitézi csoda az is, hogy a meghajszolt diák, kinek a hold jegyzi tüdejét, egy tarka léghajót lebegtet Somogy felett.

Mandulaszemű diák, lekukucskálsz magasodból s megpillantod a hölgykebleken a hamis „patyolat darabot”, a domboritót, ott is ahol nincs rá szükség. Hasonló szánkamenetben Báthori Gábor vizsgáztatja így a dámák fülét. Vérpadra hurcoltak volna ilyesmiért. Sebet így is kaptál eleget, rádsütötték, hogy bárdolatlan vagy. Hiába a rokokó csecsebecsék, véred a tánctermei tükrökön is átüt. Tudom, te se hitted, hogy a rizsporos hajzat, meg a barna szöghaj alól azonosan néznek a szemek. Látásoddal az ő szemük nem cimborúl. Néztél szeretettel a puttonyosra meg a somogyi zsványra is, néztek ők bitorlóan és öldökölve. Mit ért hát a lótás-futás a mecénásért, te nem-tetsző, te lámpás fejű? Álmod beirtad a Dorottya testamentumába: öröklöd a lencseni ingatlant, s minden bankót, hogy abból halálig elverselhess, „Beocián Parnass hegyeit emelhess”. De a rózsafelhő alatt megifjodik az aggszűz olyan szépre, hogy azonnal megkéri a kiszemelt uracska. Az örökségnek fuccs! — hogy az álomi tájon is megcsaljanak.

Lángoló fülemüléket látok, menekülnek az égő rózsalugasból. Mit kívánhat a szájba vert költő? Egy sárfészkét a Hortobágyból, túrást, ahol a disznók fürödnek. Házhelynek, füveskertnek vénségére. Coki! Már csontjaid sincsenek Vitéz Mihály. De kinyílnak bennünk sebeid, s ezeket szavaiddal balzsamozzuk. S tudjuk: kellett erre a barbár földre a te mértéked, kellett hogy beereszd az isteneket a hajdúk meg a szolgálólányok közé is. És kellett hogy Lilla helyett a legszebb nőt imádjad: Európát.

KOVÁCS ISTVÁN

Az ismeretlen katonák

Városok,
fényzsombékjai
a földre-vert éjszakának.
Fekete jégzsinórok
pányvázák az úrt,
babérlevélnyi álmok
izesítik a halált.